

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hanska, S., Huhtala, S. & Seppälä, M. (2021) Yhteistyöllä erkkaa verkkoon - erityispedagogiikan digipilotti. Teoksessa Arpiainen, C. (toim.) Jatkuvan oppimisen ekosysteemi : monipuolisilla kokeiluilla kohti alueellista synergiaa. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja, sarja B, raportteja 134, s. 34-38.

URL: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7266-59-5>

Yhteistyöllä erkkaa verkkoon

– erityispedagogiikan digipilotti

Sari Hanska, lehtori
Sissi Huhtala, lehtori
Minna Seppälä, lehtori

Yhteistyön lähtökohta ja sen tavoite

Jatkuvan oppimisen Digipilotti-hankkeessa tehty kehittämistyö oli luonteva jatkumo Tampereen yliopiston ja Tampereen ammatti-korkeakoulun erityispedagogiikan asiantuntijoiden väliselle yhteistyölle, jota oli aikaisemmin käynnistetty moniammatilliseen työskentelyyn liittyvän opintojakson toteutuksessa. Toteutuksesta saatu positiivinen ja kannustava opiskelijapalaute sekä toteutuksessa mukana olleiden opettajien kokemukset loivat erinomaisen pohjan yhteistyön jatkumiselle. Hyvin käynnistyneen yhteistyön pohjalta yliopistokollegamme kutsui meitä allekirjoittaneita mukaan jatko-työskentelyyn. Työryhmä muodostui kolmesta Tampereen ammatti-korkeakoulun ja viidestä Tampereen yliopiston asiantuntijasta.

Digipilotti-hankkeen tavoitteena oli laajentaa, päivittää sekä kehittää vapaasti valittavan erityispedagogiikan 25 opintopisteen laajuisen opintokokonaisuuden sisällöt koskemaan eri koulutusasteita aina varhaiskasvatuksesta toiselle ja korkea-asteelle saakka. Opintojaksojen

sisältöjen tuli erityisesti vastata opetusalaan koskevan lainsäädännön asettamiin, mutta myös korkeakouluopiskelijoiden ja opettajien täydennyskoulutuksen monimuotoisiin tarpeisiin.

25 opintopisteen opintokokonaisuus muokattiin digitaaliseksi eli verkossa opiskeltavaksi. Se koostuu viidestä 5 opintopisteen laajuisesta opintojaksosta. Opintojaksot ovat *Eryityspedagogiikan perusteet, Lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan oppimisen tukeminen, Sosioemotionaalisen kehityksen tukeminen, Oppimisen tuen suunnittelu, toteutus ja arviointi* sekä *Moniammatillinen yhteistyö*. Opintokokonaisuudesta tehtiin myös opiskelijoille suunnattava markkinointivideo yhteistyössä TAMKin Mediapoliksen opiskelijoiden kanssa.

Eryityspedagogiikan opintokokonaisuuden opiskelun tuli olla joustavaa, opiskelijan monenlaiset elämäntilanteet ja yksilölliset opintopolut huomioivaa. Opintokokonaisuus on suunnattu Tampereen yliopiston kasvatustieteen ja pedagogisten opintojen sekä Tampereen ammattikorkeakoulun ammatillisen opettajankoulutuksen opiskelijoille. Kysyntää digitalisoidulle opintokokonaisuudelle on oman korkeakoulu-yhteisömmme ulkopuolellakin eli sitä voidaan myöhemmin hyödyntää eri koulutusasteilla toimivien opettajien, mutta myös esimerkiksi sosiaalialalla työskentelevien täydennyskoulutuksissa. Jotta pystytään vastaamaan aihepiiriin kohdistuvaan kansainväliseen kiinnostukseen, voidaan opintojaksoja tarjota tulevaisuudessa englanninkielisinäkin.

Työ käynnistyi pedagogisten käsikirjoitusten laatimisella, mikä tarkoitti opintojaksojen sisältöjen sekä toteutusten suunnittelua. Käsikirjoitukset laadittiin opintojaksokohtaisesti pienissä tiimeissä. Työ tiimeissä oli kokeiluja, epäonnistumisia, suunnanvaihdoksia ja kaikeksi onneksi myös isoja onnistumisia. Tutustuimme varsinaisen sisällön tuottamisen ohessa moniin erilaisiin opetuksessa käytettäviin videotyökaluihin, sovelluksiin ja niiden työkaluvalikoimiin, joita hyödyntämällä saimme luotua opintojaksoihin interaktiivisia sisältöjä (mm. ThingLink, Moodlen H5P, Adobe Spark).

Hankkeen luonteeseen kuului kokeileminen ja kokeilujen kautta oppiminen. Kokeiluihin kului runsaasti aikaa ja useita pohdintasessioita. Opintojaksot käynnistyvät asteittain kuluvan vuoden 2021 aikana, jolloin pääsemme testaamaan, miten kaikki suunniteltu toimii verkossa. Toimivatko kaikki työkalut? Toimivatko tehtävät? Kuinka paljon tarvitaan opiskelijoiden ohjausta? Millaista palautetta opiskelijat antavat?

Esimerkki laaditusta opintojaksosta

Erytispedagogiikan perusopintojen opintojakso *Lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan oppimisen tukeminen* eteni kuvitteellisten henkilöiden, Aadan ja Waltterin, tarinoiden myötä. tarinat esiteltiin ThingLink-sovelluksen avulla molempien koulu-/opiskelupolun eri vaiheiden kautta esiopetuksesta ammatillisesta koulutuksesta tai ammattikorkeakoulusta valmistumiseen saakka. Aadalla oli matematiikan oppimisen vaikeuksia, ja Waltterilla oli lukivaikeus. ThingLinkistä klikkaamalla sai esiin Aadan ja Waltterin kokemuksia (tekstinä ja video-/äänitallenteina) sekä teoriaa oppimisvaikeuksista.

Tarinoiden lisäksi opintojaksolla oli useita lyhyitä, teoriapainotteisia matematiikan, lukemisen ja kirjoittamisen tukemiseen liittyviä luento- tai videotallenteita. Videotallenteet käsitelivät taitojen ja ajattelun kehittymistä, oppimisvaikeuksia, oppimisvaikeuksien syitä ja ilmenemismuotoja, osaamisen arviointia sekä oppimisen tukemisen eri keinoja. Materiaalia oli videotallenteiden lisäksi dioina ja monipuolisina kirjallisuuslähteinä sekä verkkolinkkeinä.

Opiskelijoiden välitehtävinä oli pohtia tilanteita koulupolun eri tason vaiheissa, esimerkiksi esikoulusta perusopetukseen, perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen jne. eli miltä tilanne esimerkiksi Aadan matematiikan oppimisen osalta koulupolun eri vaiheissa näytti ja mitkä tukitoimet tässä vaiheessa olisivat olleet hyödyllisiä ja auttaneet oppimisessa. Arvioitavana koontitehtävänä oli kirjoittaa sekä Aadan että Waltterin koulupolut uudestaan siitä näkökulmasta, että kaikki mahdolliset tukitoimet olisi toteutettu ja ne olisivat auttaneet oppimis-

ta ja opiskelua. Koulu-/opiskelupolun päätepisteen sai itse keksiä eli vapaasti ideoida, mihin ammattiin Aada ja Waltteri olisivat saattaneet toimivien tukitoimien kautta päätyä – vain mielikuvitus oli rajana.

Verkko-opintojakson ohjeistukseen ja sen selkeyteen panostettiin tietoisesti. Suoritusohjeet olivat opintojakson Moodle-verkkoalustalla kirjallisina ohjeina, aikataulutuskuviona, videotallenteena diojen kera sekä erikseen vielä molempien osioiden (Aada ja Waltteri) lyhyinä videotallenteina. Lisäksi verkkoalustalla oli keskustelualueet kysymyksille ja pohdinnoille. Palautteen antamiseksi käytössä oli Flinga-seinä.

Opiskelijapalautetta

Digipilotti-hankkeen päättymisen jälkeen kahta erityispedagogiikan perusopintojen opintojaksoa on pilotoitu jo keväällä 2021, ja opiskelijapalautte on ollut hyvin positiivista:

”Hyvä verkko-opintojakso koostuu kattavasta ohjeistuksesta liittyen kurssin aikana suoritettavien tehtävien tekemiseen. Arvostan verkko-opintojaksoilla sitä, jos kaikki kurssiin liittyvät tehtävät on julkaistu heti. Näin voin suorittaa kurssia itselle sopivimpaan aikaan (vrt. kerran viikossa/joka toinen viikko ilmestyvä kurssitehtävä). Hyvä verkko-opintojakso on myös monipuolinen ja mielestäni EDUMERO2-kurssi on ollut siksi innostava, koska tehtävien suorittamiseen käytettävä materiaali on monipuolista (luennot, haastattelut jne.)”

”Kurssikirjallisuuden olisi hyvä olla juuri sellaisina kirjoina ja artikkeleina, joita on mahdollista saada sähköisesti. Tässä kurssissa myös todella hyvät nuo videoluennot ja Moodle alueen selkeys! Usein turhautuu jo kurssin alussa epäselvästä Moodle alueesta.”

”Luennon materiaalit olivat esillä monella eri tavalla: ääneen luettuna ja tekstimuodossa. Tämä oli hyvä!”

Kokemuksia työskentelystä

Kunnianhimoinen tavoitteemme oli saada koko 25 opintopisteen opintokokonaisuus valmiiksi Moodleen Digipilotti-hankkeen aikana eli vuoden 2020 loppuun mennessä. Tavoite ei aivan toteutunut, joten olemme hankkeen päättymisen jälkeen vielä muokanneet opintojaksoja ja pilotoineet kahta opintojaksoa.

Aikataulu oli koko hankevuoden ajan tiukka, ja jokainen meistä tiimin jäsenistä oli mukana useamman opintojakson suunnittelussa. Jos yhteiseen suunnittelun aloitukseen varattu aika olisi ollut hieman pidempi, olisimme ehkä välttyneet muutamilta aikaa vieviltä suunnanmuutoksilta työskentelyssämme. Näin laajan opintokokonaisuuden kokonaisvalmisteluun olisimme lopulta kaivanneet hieman lisääaikaa, sillä emme valitettavasti ehtineet pilotoida opintojaksoja hankkeen aikana. Näin ollen viimeistely jäi kokonaan pois.

Verkostoituminen, oman osaamisen hyödyntäminen ja jakaminen sekä yhdessä kehittäminen toivat vaihtelua työnkuvaan. Haastetta työskentelyyn toi pandemia-aika: yhteistyö tapahtui lähes kokonaan verkossa, mutta toisaalta etätyöskentely tehosti projektin etenemistä. Kommunikaatiota ja vuorovaikutusta helpotti yhteinen erityispedagoginen kieli sekä yhteiset käsitykset oppimisesta ja arvoista.